

Nr 44.

Ankom till riksdagens kansli den 16 mars 1928 kl. 12.30 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt bevarande i svensk ägo av vissa stenkolsfyndigheter å Spetsbergen.

(4:e avd.)

I en till riksdagen den 10 februari 1928 avlåten, till statsutskottet hänvisad proposition, nr 58, har Kungl. Maj:t under åberopande av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag föreslagit riksdagen *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att, för fortsatt bevarande i svensk ägo av svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergens i likvidation tillgångar å Spetsbergen, låta teckna aktier till ett belopp av intill 450,000 kronor i ett tilllämnat aktiebolag med ändamål att övertaga berörda tillgångar samt att lämna medgivande för det nya bolaget att mot vederbörlig förskrivning övertaga det belopp, som vid utdelning i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet omförmälda utdelningsplan kan tillkomma staten såsom fordringsägare hos svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen i likvidation, *dels* medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1926--1927 anvisade reservationsanslaget å 105,000 kronor till åtgärder för avvecklande av statens engagemang i svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen må anlitas för likvidering av aktier i det nya bolaget, *dels ock* för sistberörda ändamål å riksstaten för budgetåret 1928—1929 bland utgifter för kapitalökning anvisa ett reservationsanslag av 345,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört bland annat följande:

»I den motion (I: 99), som föranlett 1927 års riksdags nu ifrågavarande skrivelse, hava framhållits vissa nytillkomna omständigheter, som, sedan riksdagen år 1926 hade att taga ställning till frågan om bevarandet åt Sverige av stenkolstillgångarna på Spetsbergen, enligt motionärernas mening ytterligare talade för att fyndigheterna borde bibehållas i svensk ägo. I detta avseende har till en början, under erinran om den engelska kolstrejken år 1926, framhållits den betydelse dispositionsrätten över dessa stenkolstillgångar kunde få under i framtiden eventuellt uppkommande liknande situationer. Vidare har, i anledning av de framsteg de s. k. direkta järnframställningsmetoderna gjort, påpekats, att tillgången på spetsbergskol kunde bliva av betydelse för tillgodogörande i förädlad form av

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 6 saml. 27 häft. (Nr 44—45.)

järnmalsfyndigheterna i norra Sverige. Slutligen hava såsom en omständighet av särskild vikt vid nu förevarande frågas bedömande framhållits de senare årens stora framsteg i avseende på lösningen av problemet att framställa flytande bränslen ur stenkol.

För egen del har riksdagen erinrat om att det i 1926 års proposition framlagda förslaget till uppgörelse om fyndigheternas överlåtande på statsverket förutsatte ett kapitalutlägg av 375,000 kronor, vartill komme vissa årliga administrationskostnader, som borde kunna hållas inom en mycket begränsad ram. I anslutning härtill har riksdagen framhållit den möjlighet, som sålunda syntes föreligga att utan större kostnad tillsvidare bibehålla dessa koltillgångar i avvaktan på, bland annat, ett närmare klarläggande av de motionsvis berörda, mycket aktuella problemen om kolets framtida industriella användning, av vilkas lösning frågan om spetsbergsfyndigheternas framtida värde syntes vara till en viss grad avhängig.

I anledning av vad sålunda i motionen och riksdagsskrivelsen anförts i fråga om nyss angivna problem hade det givetvis varit i högsta grad önskvärt, om någon närmare utredning i dessa avseenden redan nu hade kunnat åvägabringas. Emellertid har, vad särskilt angår lösningen av problemet att framställa flytande bränslen ur stenkol, kommerskollegium uttalat, att, så vitt kollegium hade sig bekant, tillräckliga uppgifter icke syntes finnas tillgängliga i den tekniska litteraturen för att en beräkning angående spetsbergskolens förhållande till dessa oljeframställningsprocesser för närvarande skulle kunna utföras. Jag vill i detta sammanhang omförmåla, att en vid ingenjörsvetenskapsakademiens kraft- och bränsleutredning anställd tjänsteman, bergsingenjören A. Hallbäck, som år 1918 företagit vissa prov å spetsbergskol, till mig den 25 januari 1928 överlämnat en promemoria angående möjligheterna för oljeutvinning ur stenkol med särskild hänsyn till spetsbergskolen. I denna promemoria, varav utdrag torde få såsom bilaga A fogas till dagens protokoll, lämnas en redogörelse över olika metoder avseende en förädling av stenkol under utvinnande av motorbränslen och framhålles däri, hurusom den tekniska utvecklingen inom området av kolens förädling för närvarande är synnerligen stark och att nya metoder med lovande utsikter äro under utprovning, till en del redan i storindustriell skala. Otänkbart är ju icke, framhålles det, att någon av dessa nya metoder kan komma att så utvecklas och med sådan fördel tillämpas på spetsbergskolen, att nackdelarna av Spetsbergens nordliga och avskilda läge vid en konkurrens med de naturliga mineraloljorna och med den »konstbensin», som — exempelvis i Tyskland — framställes i storindustriell skala och av ett billigt råmateriel, kunna bliva kompenserade. Någon säker hållpunkt för ett dylikt antagande syntes dock icke förefinnas. Över huvud taget kunde något positivt uttalande angående möjligheten att med fördel tillämpa någon av de nyare metoderna å spetsbergskol icke på basis av hittills föreliggande material göras.

Beträffande de övriga skäl för ifrågavarande kolfyndigheters bevarande i

svensk ägo, som anförs i motionen, anser jag mig icke nu kunna göra något uttalande.

I åberopade skrivelse har riksdagen i avseende å den begärda utredningen uttalat, att därvid borde särskilt undersökas, huruvida icke på grundval av det hittillsvarande bolaget en nybildning under statens medverkan av ett liknande företag kunde åstadkommas. Tidigare från olika näringsammanslutningar gjorda uttalanden syntes nämligen riksdagen giva viss rätt antaga, att på enskilt håll intresse alltjämt skulle förefinnas och komma att ådagaläggas för ifrågavarande koltillgångars fortsatta bevarande åt landet. Under alla förhållanden borde enligt riksdagens mening fasthållas, att den ytterligare kapitalinsats, som från statens sida kunde påräknas, måste bliva tämligen begränsad.

Med anledning av vad sålunda från riksdagens sida uttalats vill jag till en början framhålla, att svenska köpare av ifrågavarande koltillgångar å Spetsbergen icke för närvarande torde finnas. Åtminstone hava några sådana hittills icke framträtt, ehuru vissa förfrågningar i saken gjorts från min sida. För att koltillgångarna skola kunna fortfarande bevaras i svensk ägo, lärer det därför vara nödvändigt att det för inköpet erforderliga kapitalbeloppet praktiskt taget helt tillskjutes av staten i avvaktan på att, under i framtiden eventuellt förändrade förhållanden, intresse för saken åter må komma till synes från enskilt svenskt håll. Härvid är emellertid att märka, att den i ovan åberopade proposition (nr 195) till 1926 års riksdag föreslagna formen för statens övertagande av företaget, nämligen att staten skulle för visst pris övertaga fordringsrätten från de huvudsakliga enskilda fordringsägarna samt erhålla de av dem ägda stamaktierna i bolaget, icke längre är användbar sedan på grund av 1926 års riksdags beslut bolaget enligt till registreringsmyndigheten gjord anmälan trätt i likvidation. En formlig försäljning av företaget lärer sålunda nu vara ofrånkomlig.

Vid angivna förhållanden hava under den fortsatta beredningen inom handelsdepartementet av detta ärende förhandlingar förts med likvidatorerna rörande överlåtande å ett nytt för ändamålet bildat aktiebolag av de likvidationsbolaget tillhöriga områdena å Spetsbergen, till vilka såsom förut nämnts likvidationsbolagets rätt blivit tryggad genom av norska regeringen den 29 augusti 1927 utfärdade »hjemmelsdokument». Såsom resultat av de förda förhandlingarna hava likvidatorerna till mig överlämnat ett den 10 januari 1928 dagtecknat försäljningsanbud å ifrågavarande båda områden, vilka äro belägna det ena omkring Braganzabukten (Braganzavågen) och den inre delen av Lågfjorden samt det andra omkring Ebbadalen (Ebbabreen) och vilka i »hjemmelsdokumenten» benämnts »Indre Lågfjord» och »Indre Billefjord». Enligt försäljningsanbudet, vilket torde få såsom bilaga B fogas till dagens protokoll, skulle dessa områden, med allt vad därå finnes av fast och lös egendom i vid tillträdet befintligt skick och med den rätt likvidationsbolaget därtill äger, av likvidationsbolaget överlätas för en köpeskilling av 850,000 kronor att erläggas senast den 30 april 1928 samt i övrigt på följande

villkor. Eventuella av försäljningen föranledda avgifter till norska myndigheter ävensom alla skatter för egendomen å Spetsbergen, förfallande efter den 30 april innevarande år, betalas av köparen, som jämväl från sagda dag svarar för arvudet till det ombud i Norge, som författningsenligt måste finnas. Avlöning och övriga kostnader för den nuvarande till två man uppgående vaktpersonalen vid gruvan å Spetsbergen bestridas intill den 30 april 1928 av likvidationsbolaget och därefter av köparen. Enligt avtal med aktiebolaget Isfjorden-Belsund upphör all skyldighet att till sagda bolag erlægga royalty för i likvidationsbolagets gruvor å Spetsbergen brutna stenkol. Likvidationsbolagets arkiv och övriga handlingar överlämnas efter likvidationens avslutande till köparen. Den försålda egendomen skall av köparen tillträdas den 1 januari 1929 eller den tidigare dag, som köparen äger bestämma; dock att likvidationsbolaget ej är skyldigt att efter den 30 april 1928 vidtaga några åtgärder för spetsbergstillgångarnas vård eller tillsyn, men köparen däremot berättigad vidtaga de åtgärder härför, som han finner erforderliga, varvid köparen må utan ersättning disponera över likvidationsbolagets å Spetsbergen befintliga förråd och anläggningar.

Anbudet är från likvidatorernas sida bindande under förutsättning att riksdagen före den 1 april 1928 anvisar erforderliga medel samt köpekontrakt utväxlas och likvid sker senast den 30 april 1928.

Av en under förhandlingarna med likvidatorerna gjord uppställning över likvidationsbolagets beräknade skulder per den 30 april 1928 framgår, att den totala skuldbördan, fränsett aktiekapitalet, då skulle uppgå till 3,890,466 kronor 42 öre, därav 2,376,470 kronor 38 öre till svenska staten, 1,480,691 kronor 83 öre till vissa större enskilda fordringsägare samt 33,304 kronor 21 öre till andra fordringsägare. Statens fordran består av följande tre poster: statslån av 1923 och 1924 jämte oguldna räntor 1,750,000 kronor, järnvägsstyrelsens fordran jämte oguldna räntor 394,270 kronor 38 öre samt statslån av augusti 1925 jämte oguldna räntor 232,200 kronor. Därvid är att märka, att sistnämnda lån liksom ett samtidigt av de större enskilda fordringsägarna till bolaget lämnat lån, utgörande jämte oguldna räntor 174,556 kronor 25 öre, beviljats med förbehåll om förmånsrätt framför äldre krediter. Vidare må framhållas, att det vid beräkningen förutsatts, att resterande kapital, 66,666 kronor 66 öre, å bolagets rederilån jämte oguldna räntor, per den 30 april 1928 uppgående till 9,388 kronor 88 öre, sistnämnda dag till fullo skola inbetalas av borgensmännen för lånet, varför och då dessa jämväl i övrigt äga betydande fordringar å bolaget nämnda båda belopp, tillhoppa 76,055 kronor 54 öre, inräknats bland skulderna till bolagets större enskilda fordringsägare. Slutligen må framhållas, att nu återstående ej disponerade belopp, omkring 19,000 kronor, å den ovan omförmälda i augusti 1925 till bolaget beviljade kredit beräknats att jämte köpeskillingen — 23,000 norska kronor — för numera försålda fartyget Braganza, för vars anskaffande berörda rederilån på sin tid beviljats, skola förslå till täckande av de utgifter, som likvidatorerna, i händelse försäljning sker enligt om-

förmälda anbud, ytterligare hava att bestrida. Det av 1926 års riksdag anvisade reservationsanslaget å 105,000 kronor till åtgärder för avvecklande av statens engagemang i svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen har där- emot beräknats icke till någon del skola behöva av likvidatorerna tagas i anspråk.

För ett närmare bedömande av likvidatorernas försäljningsanbud har sam- tidigt med förberörda uppställning rörande likvidationsbolagets skulder upp- gjorts en plan å utdelning den 30 april 1928 till likvidationsbolagets fordringsägare av den i anbudet bestämda köpeskillingen, 850,000 kronor, efter enahanda grunder som gälla för upprättande av utdelningsförslag i konkurs.

Enligt denna plan skulle de mindre fordringsägare, vilka icke deltagit i överenskommelsen om förmånsrätt för den bolaget i augusti 1925 beviljade krediten, först äga av köpeskillingen utbekomma vad som i proportion till hela skuldbördan belöper å deras fordringar. Därefter skulle staten och likvida- tionsbolagets enskilda kreditgivare äga till fullo återbekomma den bolaget i augusti 1925 beviljade krediten jämte ränta. Slutligen skulle vad som sedan återstår fördelas mellan staten och de enskilda fordringsägarna i pro- portion till vederbörandes oprioriterade fordringar hos likvidationsbolaget.

De belopp, som enligt utdelningsplanen skulle komma att utgå till fordrings- ägarna, framgå av följande sammanställning.

	Fordrings- belopp		Utdelning		Utdelning i procent å fordrings- belopp %
	kronor	öre	kronor	öre	
I. Mindre fordringsägare, som ej deltagit i över- enskommelsen om förmånsrätt för den i augusti 1925 beviljade krediten	33,304	21	7,276	40	21.85
II. Lån av augusti 1925					
a) staten: lån 200,000 kronor jämte ränta	232,200	—	232,200	—	100
b) större enskilda kreditgivare: lån 150,000 kronor jämte ränta	174,556	25	174,556	25	100
III. Äldre större krediter, lämnade av					
a) staten	2,144,270	38	270,933	88	12.64
b) enskilda	1,306,135	58	165,033	47	12.64
Summa I—III kronor	3,890,466	42	850,000	—	

Staten skulle enligt förestående bekomma 503,133 kronor 88 öre (232,200 + 270,933: 88) och de större enskilda fordringsägarna 339,589 kronor 72 öre (174,556: 25 + 165,033: 47). Sammanlagt skulle till enskilda fordringsägare komma att utgå 346,866 kronor 12 öre eller i runt tal 350,000 kronor.

När jag nu går att för egen del angiva min ståndpunkt i denna fråga, finner jag mig till en början böra uttala, att utsikterna till avkastning av nya kapitalinvesteringar i det ifrågavarande företaget måste anses synner-

ligen ovissa och att starka betänkligheter därför kunna resas mot dylika. Av de gjorda kostnadsberäkningarna för ett fortsatt bevarande i svensk ägo av koltillgångarna synes emellertid framgå, att kostnaderna ligga inom sådana gränser, som 1927 års riksdag vid avlåtandet av sin meromnämnda skrivelse torde hava förmenat vara rimliga. Med hänsyn till den ståndpunkt riksdagen intagit till frågan och då överlåtelsen torde kunna genomföras på ett sådant sätt, att den kontanta kapitalinsats, som i förevarande fall erfordras, kan stanna vid något över hälften av den ifrågasatta köpeskillingen, synes mig förslag om statens medverkan till bildande av ett nytt bolag för koltillgångarnas övertagande i enlighet med det föreliggande anbudet böra bringas under riksdagens prövning.

Denna statens medverkan skulle enligt min mening lämpligen böra ske på följande sätt. Den del av köpeskillingen, som enligt ovan omförmälda utdelningsplan belöper å staten såsom fordringsägare i det gamla bolaget eller i runt tal 500,000 kronor, skulle av det nya bolaget övertagas såsom lån mot vederbörlig förskrivning. Att jag även i fråga om den del av det staten tillkommande utdelningsbeloppet, som belöper å järnvägsstyrelsens fordran hos det gamla bolaget, anser mig kunna förorda ett dylikt arrangemang, beror därpå, att, enligt inhämtad upplysning, den järnvägsstyrelsens utgift, varigenom fordran uppkommit, belastat järnvägsstyrelsens kolkonto för vederbörande år och att samma fordran sålunda i själva verket kan betraktas såsom om den vore i järnvägsstyrelsens räkenskaper avskriven. Genom berörda överflyttning av skuld till ett belopp av omkring 500,000 kronor, vartill riksdagens bemyndigande lärer böra utverkas, minskas det belopp, som det nya bolaget behöver för köpeskillingens erläggande disponera, till 350,000 kronor. Detta belopp anser jag böra tillskjutas genom aktieteckning i det nya bolaget. Utöver en kapitalinsats å sist sagda belopp erfordras, såsom redan nämnts, medel för bestridande av det nya bolagets utgifter under de närmaste åren. Enligt ovan anförda beräkning skulle dessa för en 10-årsperiod framåt komma att belöpa sig till omkring 200,000 kronor. Förhållandena kunna emellertid under loppet av en så pass lång tidrymd undergå betydande förändringar. Jag håller dock före, att den nu beräknade utgiftssumman icke skall komma att behöva överskridas. Därest likväl branden i Sveagruvan mot förmodan icke skulle vara släckt och särskilda expeditioner till Spetsbergen med anledning härav erfordras, kunna kostnaderna ju tänkas uppgå till högre belopp än vad som nu beräknats. Men å andra sidan bör en minskning av det för bestridande av utgifter erforderliga kapitalet uppkomma, därest anläggningarna å Spetsbergen utarrenderas, såsom det med hänsyn till deras vård och underhåll synes önskligt. Vid angivna förhållanden anser jag det icke lämpligt att för nu ifrågavarande ändamål beräkna medel för längre tid än 5 år. Det för denna tid erforderliga beloppet, vilket lämpligen torde böra upptagas med 100,000 kronor, anser jag böra, i likhet med omförmälda belopp å 350,000 kronor, tillskjutas genom aktieteckning. Av riksdagen bör sålunda utverkas bemyndigande för Kungl. Maj:t att låta teckna aktier intill ett belopp av 450,000 kronor i det nya bolaget.

För likvidering av dessa aktier synes mig i första hand böra tagas i anspråk det av 1926 års riksdag anvisade reservationsanslaget å 105,000 kronor till åtgärder för avvecklande av statens engagemang i svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen, vilket anslag, enligt vad jag tidigare framhållit, hittills icke till någon del utnyttjats. I detta sammanhang vill jag framhålla, att storleken av detta anslag, vilket utgått av skattemedel, ungefär motsvarar det belopp, som beräknats bliva erforderligt för bestridande av det nya bolagets utgifter under de närmaste 5 åren. Jämte medgivande av riksdagen att för aktieteckning anlita nämnda anslag torde för samma ändamål ett belopp av 345,000 kronor böra äskas av riksdagen att uppföras å riksstaten för budgetåret 1928—1929 under utgifter för kapitalökning och rubrik »Statens aktier». Med hänsyn till de ovissa förräntningsmöjligheterna i avseende å förevarande kapitalinvestering torde beloppet böra utgå av andra statsinkomster än lånemedel. Enligt vad chefen för finansdepartementet meddelat, kunna för täckande av utgiftsposten ifråga, vilken icke upptagits i statsverkspropositionen, medel beredas å riksstaten.

Såsom av det föregående framgår, skulle nyssnämnda belopp av 345,000 kronor behöva tagas i anspråk redan den 30 april 1928. Det för ändamålet äskade anslaget skulle emellertid bliva tillgängligt först med det nya budgetårets ingång, d. v. s. den 1 juli 1928. Vid sådant förhållande torde, vid bifall till det föreliggande förslaget, det ifrågavarande beloppet böra förskottsvis utanordnas av anslaget till oförutsedda utgifter för att omedelbart efter ingången av nästkommande budgetår ersättas sagda anslag av de medel, som må av riksdagen beviljas.

Jag vill slutligen tillägga, att det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda instruktion för de representanter för staten, vilka böra tillsättas i det nya bolaget.»

Beträffande de olika skäl, som tala för att ifrågavarande stenkolstillgångar på Spetsbergen för framtiden bevaras i svensk ägo, får utskottet hänvisa till utskottets vid ett flertal tidigare tillfällen i ämnet gjorda uttalanden. Erinrats har därvid, bland annat om de ansträngningar och uppostringar, som andra nationer underkasta sig för att säkerställa det framtida bränslelivet, varom bland annat vittna de stora norska och holländska kolföretagen på Spetsbergen liksom överhuvud den rådande allmänna internationella konkurrensen på bränsleområdet.

Enligt utskottets mening vore det, såsom ock tidigare i samband med frågans behandling uttalats, beklagligt, om dessa betydande förråd på en för landets industriella utveckling synnerligen viktig råvara skulle behöva frånhändas landet, och detta i all synnerhet som den erforderliga kapitalinsatsen torde få anses jämförelsevis ringa.

Enligt den plan, som i detta avseende av departementschefen framlagts, skulle ifrågavarande ytterligare erforderliga kapitalbehov uppgå till 350,000 kronor, vartill skulle komma ytterligare 100,000 kronor, utgörande

*Utskottets
yttrande.*

beräknat nödigt belopp för bestridande av driftutgifterna under fem år framåt.

För egen del anser utskottet det sålunda framlagda förslaget under förhandenvarande förhållanden vara av beskaffenhet att böra från statens sida godtagas. I likhet med departementschefen måste utskottet finna riktigast, att täckning för det nya anslagsbelopp, 345,000 kronor, som nu för ändamålet skulle upptagas å 1928—1929 års riksstat, beredes av andra statsinkomster än lånemedel.

Under hänvisning i övrigt beträffande den framlagda planens detaljer till den i propositionen lämnade utredningen, hemställer utskottet,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, för fortsatt bevarande i svensk ägo av svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergens i likvidation tillgångar å Spetsbergen, låta teckna aktier till ett belopp av intill 450,000 kronor i ett tillämnat aktiebolag med ändamål att övertaga berörda tillgångar samt att lämna medgivande för det nya bolaget att mot vederbörlig förskrivning övertaga det belopp, som vid utdelning i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 10 februari 1928 omförmälda utdelningsplan kan tillkomma staten såsom fordringsägare hos svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen i likvidation;

b) medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisade reservationsanslaget å 105,000 kronor till åtgärder för avvecklande av statens engagemang i svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen må anlitas för likvidering av aktier i det nya bolaget;

c) för sistberörda ändamål å riksstaten för budgetåret 1928—1929 bland utgifter för kapitalökning anvisa ett reservationsanslag av 345,000 kronor, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

Stockholm den 16 mars 1928.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist*, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. G. Walles*, *C. A. Carlsson* i Gävle, *C. I. Asplund*, *J. B. Johansson* i Fredrikslund, *C. Johansson* i Hälsingborg och *J. Clemedtson*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund*, *P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *P. M. Olsson* i Blädinge, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, *E. Kristensson* i Göteborg, *B. F:son Holmgren*, *O. Nilsson* i Örebro, *E. G. E. Eriksson* i Stockholm och *P. C. Jonsson* i Eskilstuna.

Reservation

av herrar *Kvarnzelius*, *Nilsson* i Gränebo, *Johansson* i Fredrikslund, *Clemedtson*, *Olsson* i Kullenbergstorp, *Törnkvist* i Karlskrona och *Jonsson* i Eskilstuna, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Den av 1927 års riksdag gjorda framställningen om förnyad utredning i Spetsbergsfrågan tillkom bland annat med tanke på att på enskilt håll intresse alltjämt skulle förefinnas för ifrågavarande kolfyndigheters fortsatta bibehållande i svensk ägo. I detta avseende har emellertid nu konstaterats, att svensk köpare av fyndigheterna icke för närvarande torde finnas samt att det erforderliga nya kapitalbeloppet måste praktisk taget helt tillskjutas av staten. Ej heller beträffande möjligheterna att finna en lönande användning av fyndigheterna genom de utexperimenterade nya metoderna för kolets förädling till flytande bränsle har något positivt uttalande i propositionen kunnat göras.

Överhuvud synes vad som framkommit vid den föreslagna förnyade utredningen icke böra föranleda ett frångående av 1926 års riksdags beslut, att statens engagemang i Spetsbergsföretaget bör snarast möjligt avvecklas.

Utskottet får därför hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke må av riksdagen bifallas.»